

VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Mokslo sritis/ys, kryptis/ys (kodai)	Medicinos ir sveikatos mokslai (M 000): Medicina (M 001); Odontologija (M 002); Visuomenės sveikata (M 004);			
Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika	Medicinos fakultetas Klinikinės medicinos institutas Psichiatrijos klinika			
Dalyko pavadinimas (ECTS kreditai, val.)	Vaikų ir paauglių psichiatrija 8 kreditai (216 val.)			
Dalyko studijų būdas	Paskaitos	Seminarai	Konsultacijos	Individualus darbas
ECTS kreditai	-	-	2	6
Dalyko vertinimo būdas (vertinama 10 balų sistemoje)	<u>Pranešimo paruošimas, pristatymas ir vertinimas:</u> Pranešimas ruošiamas su koordinuojančiu dėstytoju suderinta tema (doktorantas(-ė) turi išnagrinėti literatūrą, apžvelgti ir pristatyti naujausias mokslines publikacijas pasirinkta aktualia tema). <u>Pranešimo vertinimo kriterijai</u> (minimalus įskaitomas balas – 5): a) pateiktos medžiagos aktualumas, naujumas ir atitikimas pasirinktai temai (2 balai); b) bendra pranešimo struktūra ir apimtis, aiškus žinių pateikimas, tinkama diskusija ir argumentacija (2 balai); c) apibendrinimas, išvadų pristatymas ir pagrindimas (2 balai); d) probleminių klausimų iškėlimas, apžvelgtų žinių taikymo savajame disertaciniame darbe aptarimas (2 balai); e) vaizdinių priemonių pateikimas, pranešimo sklandumas, diskusijos iškėlimas, klausimų ir atsakymų argumentavimas, nuomonės dėstymas, oratoriniai gebėjimai (2 balai).			
DALYKO KURSO TIKSLAS				
Suteikti teorinių ir praktinių naujausiais tyrimais pagrįstų žinių apie vaikų ir paauglių psichiatriją, psichikos sveikatą ir jos sutrikimus įvairiais amžiaus tarpsniais, supažindinti su diagnostikos ir gydymo bei kompleksinės pagalbos organizavimo principais remiantis bopsichosocialine paradigma.				
PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS				
<u>Vaikų ir paauglių psichiatrijos istorija, dabartinė situacija ir ateities perspektyvos.</u> Biopsichosocialinė paradigma vaikų ir paauglių psichiatrijoje. Kompleksinio vaikų psichinės būsenos ir raidos įvertinimo pagrindai. Klinikinių atvejų nagrinėjimo pagal raidos trajektorijas pagrindiniai principai. Vaiko psichinės būklės aprašymo ir tyrimo būdai. Sutrikimų diagnostika pagal TLK-10 diagnostinę sistemą, pažintis su TLK-11 pokyčiais, epidemiologinių tyrimų duomenys. <u>Vaikų emocinės ir psichosocialinės raidos etapai.</u> S. Freud o, E. Ericksono, J. Piaget raidos koncepcijos. Ankstyvųjų motinos – vaiko santykių ypatumai, prierašumo formavimasis, reikšmė tolesnėje Vaiko ir suaugusiojo psichosocialinėje raidoje. Paauglystės periodo psichosocialiniai ypatumai. Vaikų psichikos sutrikimų rizikos veiksniai ir apsauginiai faktoriai. Šiuolaikinė autizmo spektro samprata. Psichologinės raidos sutrikimai: protinis atsilikimas, specifiniai raidos sutrikimai, specifiniai tarimo ir kalbos sutrikimai, specifiniai mokymosi sugebėjimų raidos sutrikimai, specifinis judesių raidos sutrikimas, specifiniai mišrūs raidos sutrikimai. Vaikų autizmas ir kiti įvairiapusiai raidos sutrikimai. Hiperaktyvumo ir dėmesio koncentracijos sutrikimai, klinikos				

ypatumai vaikų bei suaugusiųjų amžiuje, psichosocialinės adaptacijos ypatumai. Hiperkinezinis elgesio sutrikimas. Obsesinis – kompulsinis sutrikimas, jo ypatumai vaikų bei paauglių amžiuje.

Apleistumas, smurtas ir prievarta vaikų atžvilgiu. Vaikų potrauminio streso sutrikimai.

Emocijų sutrikimai, prasidedantys vaikystėje: atsiskyrimo nerimo sutrikimas vaikystėje, fobinis nerimo sutrikimas vaikystėje, socialinio nerimo sutrikimas vaikystėje, konkurencijos šeimoje tarp vaikų sutrikimas, kiti emocijų sutrikimai vaikystėje. Mišrūs elgesio ir emocijų sutrikimai: depresinis elgesio sutrikimas, kiti mišrūs elgesio ir emocijų sutrikimai. Tėvų skyrybos ir poveikis vaiko emocinei ir psichosocialinei raidai.

Socialinio bendravimo sutrikimai, prasidedantys vaikystėje ir paauglystėje: efektyvusis mutizmas, reaktyvusis prierašumo sutrikimas vaikystėje, neslopinamas prierašumo sutrikimas vaikystėje, kiti socialinio bendravimo sutrikimai vaikystėje.

Valgymo ir miego sutrikimai. Nervinė anoreksija, nervinė bulimija vaikų ir paauglių amžiuje. Maitinimo ir valgymo sutrikimai mažų vaikų amžiuje, tėvų konsultavimo principai. Mitybos sutrikimas kūdikystėje ir vaikystėje. Pika kūdikystėje ir vaikystėje. Neorganiniai miego sutrikimai bei jų ypatumai vaikų bei paauglių amžiuje. Tikai, mikčiojimas, enurezė, enkoprezė. Trumpalaikiai ir lėtiniai judesių arba balso tikai, de la Tourette sindromas. Mikčiojimas. Greitakalbė. Neorganinė enurezė. Neorganinė enkoprezė.

Psichoziniai ir afektiniai sutrikimai vaikų amžiuje. Šizofrenijos ypatumai vaikų ir paauglių amžiuje, prodrominis sindromas. Afektnių sutrikimų – manijos, depresijos, bipolinio afektnio sutrikimo ypatumai vaikų ir paauglių amžiuje. Suicidinis ir save žalojantis elgesys vaikų ir paauglių amžiuje. Savižudybių ir mėginimų žudyti psichosocialiniai aspektai ir komorbidiškumas su psichikos sutrikimais. Savižala ir tarpdisciplininės kompleksinės pagalbos organizavimo principai.

Vaikų ir paauglių elgesio sutrikimai: prieštaraujančio neklusnumo sutrikimas, elgesio sutrikimas, pasireiškiantis tik šeimoje, socializuotas elgesio sutrikimas, nesocializuotas elgesio sutrikimas, kiti elgesio sutrikimai. Impulsų kontrolės sutrikimai. Alkoholizmo, narkomanijos problemos vaikų ir paauglių amžiuje. Biologinių ir psichologinių gydymo metodų taikymas bei derinimas vaikų ir paauglių psichiatrijoje. Psichotropinių vaistų skyrimo vaikams ir paaugliams ypatumai. Individualus ir šeimos konsultavimas, psichoterapija, meno terapijos taikymo galimybės.

SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. Rey JM. 2015 IACAPAP (Pasaulinės vaikų ir paauglių psichiatrių bei gretutinių specialybių asociacijos) elektroninis vadovėlis, periodiškai atnaujinamas. <https://iacapap.org/iacapap-textbook-of-child-and-adolescent-mental-health/>
2. National Institute of Mental Health, 2020 Suicide prevention. https://www.nimh.nih.gov/health/topics/suicide-prevention/index.shtml#part_153181
3. Šiurkutė A. 2018 Klinikinės psichofarmakologijos pagrindai. Vilnius, VU leidykla. https://www.mf.vu.lt/images/le00223_2018_klinikines_psichofarmakoterapijos_pagrindai.pdf
4. Purvis KB, Cross DR, Sunshine WL, 2019. Ryšys su vaiku. VAGA, Vilnius.
5. Sisteminių ligų sąrašas: tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtasys pataisytas ir papildytas leidimas, Australijos modifikacija (TLK-10-AM) Vilnius: UAB "Vaistų žinios", 2011.
6. Attwood T. 2013 Aspergerio sindromas. Išsamus vadovas, Margi raštai, Vilnius.
7. Žukauskienė R. 2012. Raidos psichologija. Integruotas požiūris. Margi raštai, Vilnius.
8. Lesinskienė S. Psichikos ligos, skyrius Vaikų ligos ir slauga, Mokomoji knyga, ISBN 978-5-420-01751-7, Vilniaus universitetas, Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2014, 304-369 p.

KONSULTUOJANTYS DĖSTYTOJAI
1. <u>Dalyką koordinuojantis dėstytojas:</u> Sigita Lesinskienė (prof. dr.).
2. Asta Dervinytė-Bongarzoni (asist. dr.).
PATVIRTINTA:
Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2022 m. rugsėjo 29 d.
Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė